

OD WSCHODU DO ZACHODU SŁOŃCA,
CZYLI CO SIĘ DZIAŁO W SOPLICOWIE (4).
ZACHWYCAMY SIĘ CHMURAMI

JULIA
MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Świąch

dr Beata Rola

Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji:

Od wschodu do zachodu słońca, czyli co się działo w Soplicowie (4).
Zachwycamy się chmurami.

Cele ogólne:

doskonalenie umiejętności dostrzegania specyfiki języka poezji.

Cele operacyjne:

Uczeń: rozumie pojęcie „obraz poetycki”, wyodrębnia obrazy poetyckie, zna i wskazuje środki artystycznego wyrazu w wierszu, rozpoznaje, nazywa i określa środki poetyckie: epitet, metafora, porównanie, wyszukuje obrazy poetyckie w dziele literackim, tworzy opis krajobrazu.

Metody/Formy pracy:

TOK (gałązka logicznego myślenia), przekład intersemiotyczny, praca w grupach, praca indywidualna, trimino.

Środki dydaktyczne:

Fragment Księgi I *Pana Tadeusza*, ilustracje/zdjęcia/reprodukcje przedstawiające chmury.

Opis przebiegu lekcji:

1. Uczniowie odszukują w zgromadzonych wcześniej zbiorach zdjęć, ilustracji czy reprodukcji te ukazujące chmury. Nauczyciel pyta ich, w jaki sposób są ukazane, pyta o kształty, kolory, poleca uczniom w kilku zdaniach opisać ilustrację. Uczniowie czytają przygotowane opisy, pozostali słuchają. Po prezentacji nauczyciel podaje temat lekcji.
2. Nauczyciel czyta uczniom fragment *Pana Tadeusza* opisującego chmury. Poleca uczniom zestawienie podobieństw i różnic w literackim i malarskim opisie chmur. Metodą gałązki logicznej wyjaśnia uczniom, czym jest obraz poetycki. Uczniowie odszukują przykłady obrazów w tekście.
3. Nauczyciel rysuje na tablicy notatkę, w której do poszczególnych rysunków (np. żółwia) uczniowie dopisują cytaty z tekstu i nazywają środek artystyczny. **Uczniowie ze SPE** otrzymują częściowo wypełnioną kartę.
4. Uczniowie indywidualnie wymyślają obrazy poetyckie. Nauczyciel zwraca uwagę na znaczenie środków poetyckich w budowaniu obrazów.
5. Nauczyciel poleca wrócić do fragmentu tekstu z poprzedniej lekcji. Uczniowie redagują opis miejsca, w którym rosną grzyby, włączając opis nieba.
6. Uczniowie dokonują oceny koleżeńskiej, a nauczyciel podaje informację zwrotną.
7. Na koniec nauczyciel sprawdza stopień opanowania wiadomości o środkach poetyckich. Na przygotowanym trimino (generator: <http://paul-matthies.de/>

Schule/Trimino.php) uczniowie dopasowują fragmenty tekstu do nazw środków poetyckich, sprawdzając swoją wiedzę. Nauczyciel może przygotować kserokopie trimina dla każdego ucznia lub dla każdej pary/grupy. Gdy uczniowie skończą, sprawdza poprawność wykonania zadania.

Komentarz metodyczny

1. Jest to kolejna lekcja z cyklu, w projekcie dotyczącym fragmentów *Pana Tadeusza*, obejmującym poznanie fragmentów: *Wschód słońca* (Księga II), *Śniadanie* (Księga II), *Grzybobranie* (Księga III), *Chmury* (Księga III), *Sad* (Księga II), *Burza* (Księga X), *Wieczera* (Księga I) i *Zachód słońca* (Księga II) stanowiących całość, mających ukazać piękno opisów przyrody i codzienne życie mieszkańców dworu na ich tle. Oczywiście każda z tych propozycji może stanowić osobną lekcję, jednak aby projekt przyniósł pożądane rezultaty, warto zrealizować je wszystkie, najlepiej w proponowanej kolejności – uczniowie uczestniczą niejako w życiu Soplicowa od wschodu do zachodu słońca. Wszystkie prace uczniów wykonane podczas zajęć i w domu będą stanowić podsumowanie projektu, warto zgromadzić je w jednym miejscu, a na ich prezentację na koniec zaprosić np. dyrekcję, rodziców, inne klasy.
2. Trimino można przygotować samemu, bez generatora.
3. Uczniowie ze SPE otrzymują częściowo wypełnioną notatkę, a także mniej rozbudowane trimino.
4. Kompetencje: **kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – umiejętność **czytania i pisania oraz rozumienia** informacji pisemnej, **porozumiewania się** w mowie i piśmie w różnych sytuacjach, rozróżniania i wykorzystywania różnych typów źródeł, poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji, wykorzystywania pomocy oraz formułowania i wyrażania własnych argumentów; **kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii** – umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji; **kompetencje cyfrowe** – krytyczne i odpowiedzialne korzystanie z technologii cyfrowych i interesowanie się nimi do celów uczenia się, pracy i udziału w społeczeństwie; **kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się** – zdolność autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy z innymi osobami, zachowania odporności oraz zarządzania własnym uczeniem się i karierą; **kompetencje obywatelskie** – zdolność działania jako odpowiedzialni obywatele oraz pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i społecznym; **kompetencje w zakresie przedsiębiorczości** – zdolność wykorzystywania szans i pomysłów oraz przekształcania ich w wartość dla innych osób; **kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** – obejmują rozumienie sposobów

kreatywnego wyrażania i wymiany pomysłów i znaczeń w różnych kulturach, za pomocą różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych, oraz poszanowanie dla tego procesu.

5. **Treści interdyscyplinarne** – historyczne (Wielka Emigracja), przyroda/biologia (chmury).